

Geschiedenis:

Holocaust

Tweede Wereldoorlog: 1939-1945

Voor de Joden sloot het net zich na de Novemberpogroms van 1938. Veel rechten waren hen al ontnomen, nu bleek – voor wie het niet al wist – dat ze ook voor hun eigen leven moesten vrezen.

De systematische massamoord op de Joden begon niet in Duitsland zelf maar in Oost-Europa. Bij de inval in Polen in 1939 traden de nazi's al bruto op. Speciale *Einsatzgruppen* vermoordden tienduizenden Polen, onder wie ook veel Joden. Tijdens de inval in de Sovjet-Unie (Operatie Barbarossa) werd het nog erger. Daar gingen de *Einsatzgruppen* en gewone Duitse politiebataljons over tot het vermoorden van grote groepen Joden, communisten, krijgsgevangenen, Sinti en Roma. Verreweg de meeste slachtoffers waren burgers. De *Einsatzgruppen* speelden een belangrijke rol bij de uitvoering van de 'vernietiging' van alle Joden in het Oosten, zoals de nazi's het noemden.

Het doodschieten van de slachtoffers bleek echter lastig uit te voeren. Het kostte veel tijd en veroorzaakte psychische spanningen onder de soldaten en agenten. Uit praktische overwegingen werd daarom gezocht naar andere methodes. Bij het 'euthanasieprogramma' was al geëxperimenteerd met vergiftiging door koolmonoxide en met vergassingswagens, die de uitlaatpijp naar binnen hadden gericht, waardoor de inzittenden door verstikking om het leven kwamen.

In het najaar van 1941 werd eerst op Russische krijgsgevangenen geëxperimenteerd met Zyklon B, een bestrijdingsmiddel tegen ongedierte, dat zodra het aan de open lucht blootgesteld wordt het giftige blauwzuurgas afgeeft. Vanaf begin 1942 werd dit gif in het vernietigingskamp Auschwitz ingezet voor de uitroeiing van Joden, Sinti en Roma.

Lang is gedacht dat het besluit tot de Holocaust of Shoah (Hebreeuws: 'totale uitroeiing') werd genomen op 20 januari 1942 tijdens Wannsee-conferentie, toen een groep hoge officieren in het geheim bij elkaar kwam om de *Endlösung der Judenfrage* te bespreken. Gezien het voorafgaande was de bijeenkomst in de Berlijnse villa aan de Wannsee het moment waarop de tenuitvoerlegging werd besproken – het besluit zelf was al veel eerder genomen.

Adolf Eichmann kreeg de opdracht om de moord op de Joden logistiek mogelijk te

maken. Vanuit alle bezette landen in Europa en vanuit Duitsland zelf werden Joden getransporteerd naar de vernietigingskampen (de *Vernichtungslager*) als Auschwitz, Sobibor, Treblinka en Majdanek. Daar werden ze in gaskamers vermoord of vaak tijdelijk eerst nog als slaven in werkkampen en in de gaskamers aan het werk gezet. Alleen al in Auschwitz zijn op die manier meer dan één miljoen Joden vermoord. Van alle andere groepen die, naast Joden, in de kampen zijn vermoord, waren de nazi's alleen bij de Sinti en Roma uit op een vergelijkbare vernietiging.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/naslagwerk/75/holocaust>